

OBSAH

ÚVOD	9
------------	---

I. PŘEHLED KLINICKÉ PSYCHOLOGIE

A PATOPSYCHOLOGIE.....	13
------------------------	----

1. Výuka psychologie na teologické a pedagogické fakultě.....	13
1.1 Základy koncepce výuky.....	13
1.2 Edukační exkurze, krátkodobé stáže a semináře.....	13
2. Obor klinické psychologie v systému psychologických věd.....	15
2.1 Předchůdci klinické psychologie.....	15
2.2 Z dějin klinické psychologie.....	16
2.2.1 Od vzniku klinické psychologie do konce první světové války	16
2.2.2 Období meziválečného rozvoje klinické psychologie a psychoanalýzy	17
2.2.3 Období rozvoje oboru po druhé světové válce.....	17
3. Definiční vymezení a systémy klinické psychologie.....	18
3.1 Definice.....	18
3.2 Systémy klinické psychologie.....	19
3.2.1 Systém vycházející z modelu funkční koncepce poruchy.....	19
3.2.2 Systém vycházející z modu léčebného přístupu k psychické poruše... 20	
3.2.3 Systém klasifikace duševních a behaviorálních poruch podle MKN-10.....	20
4. Oblasti využití klinické psychologie.....	21
5. Obory klinickopsychologické činnosti.....	22
6. Modely a přístupy klinické psychologie.....	23
6.1 Mentálně hygienické standardy klinické psychologie.....	23
6.1.1 Norma a normalita.....	23
6.1.2 Duševní zdraví.....	25
6.1.3 Duševní rovnováha.....	27
6.1.4 Ideál duševně zdravé normální osobnosti.....	28
6.2 Monodimenzionální model poruch lidské psychiky.....	28
6.3 Bimodální model poruch lidské psychiky.....	29
6.4 Multidimenzionální – triadický – model poruch lidské psychiky.....	30
6.5 Práva duševně postižených	31
6.6 Etický kodex psychologa	34
7. Systematická patopsychologie a psychopatologie.....	36
7.1 Přehled psychických procesů, funkcí, stavů a vlastností.....	38
7.2 Patopsychologie a psychopatologie.....	40
7.3 Přehled patologie psychických funkcí, stavů, procesů, vývoje a vlastností.....	42
7.3.1 Poruchy poznání smyslového, rozumového a empirického.....	42
7.3.2 Poruchy psychických funkcí.....	63

7.3.3	Poruchy prožívání.....	67
7.3.4	Poruchy vědomí.....	84
7.3.5	Poruchy vývoje.....	90
7.3.6	Poruchy osobnosti.....	98
7.3.7	Psychosomatické poruchy.....	99

Literatura.....	100
-----------------	-----

II. PSYCHÓZY 103

1. Definice psychózy a psychotické příznaky.....	103
---	------------

2. Psychózy, jednotlivé diagnózy.....	105
--	------------

2.1	Schizofrenie a její formy.....	105
-----	--------------------------------	-----

2.2	Duševní poruchy s bludy.....	106
-----	------------------------------	-----

2.3	Schizoafektivní poruchy.....	106
-----	------------------------------	-----

2.4	Afektivní poruchy.....	107
-----	------------------------	-----

3. Náboženská témata v psychózách - poznámky z praxe.....	107
--	------------

Literatura.....	108
-----------------	-----

III. NEUROTICKÉ PORUCHY, PORUCHY PŘÍJMU POTRAVY, SEXUÁLNÍ PORUCHY 109

NEUROTICKÉ PORUCHY.....	109
--------------------------------	------------

1. Příčiny neurotických poruch.....	109
--	------------

1.1	Vrozené dispozice.....	110
-----	------------------------	-----

1.2	Vlivy vnějšího prostředí.....	110
-----	-------------------------------	-----

1.2.1	Aktuální psychický stav.....	110
-------	------------------------------	-----

1.2.2	Aktuální i minulá sociální situace, resp. sociální role.....	110
-------	--	-----

1.2.3	Aktuální tělesný stav člověka.....	111
-------	------------------------------------	-----

1.3	Prognóza.....	111
-----	---------------	-----

2. Neurotické příznaky.....	111
------------------------------------	------------

2.1	Psychické (duševní) příznaky.....	111
-----	-----------------------------------	-----

2.2	Somatické symptomy.....	112
-----	-------------------------	-----

3. Vybrané neurotické poruchy.....	112
---	------------

3.1	Úzkostná porucha.....	112
-----	-----------------------	-----

3.2	Panická porucha.....	112
-----	----------------------	-----

3.3	Fobická úzkostná porucha.....	114
-----	-------------------------------	-----

3.4	Obsedantně-kompulzivní porucha.....	115
-----	-------------------------------------	-----

3.5	Reakce na závažný stres.....	116
-----	------------------------------	-----

3.5.1	Akutní reakce na stres.....	116
-------	-----------------------------	-----

3.5.2	Posttraumatická stresová porucha.....	117
-------	---------------------------------------	-----

3.6	Disociační (konverzní) poruchy.....	117
-----	-------------------------------------	-----

3.7	Somatoformní poruchy.....	118
-----	---------------------------	-----

4. Osobnost neurotického člověka v sociálním kontextu.....	119
5. Léčba.....	122
PORUCHY PŘÍJMU POTRAVY.....	122
1. Postoj okolí.....	122
2. Vybrané poruchy příjmu potravy.....	122
2.1 Mentální anorexie.....	122
2.2 Mentální bulimie.....	123
3. Rady pro příbuzné a přátele.....	123
SEXUÁLNÍ PORUCHY.....	123
1. Sexuální dysfunkce nevyvolané organickou poruchou nebo nemocí.....	123
1.1 Poruchy sexuální apetence.....	124
1.2 Poruchy sexuální vzrušivosti.....	124
1.3 Orgasmus.....	124
2. Poruchy pohlavní identity.....	125
2.1 Transsexualismus.....	125
2.2 Transvestitismus dvojí role.....	125
3. Poruchy sexuální preference (parafilie).....	125
3.1 Fetišismus.....	125
3.2 Fetišistický transvestitismus.....	126
3.3 Exhibilicionismus.....	126
3.4 Voyerismus.....	126
3.5 Pedofilie.....	126
3.6 Sadomasochismus.....	126
3.7 Frotérství.....	126
4. Psychologické problémy spojené se sexuálním vývojem a orientací.....	126
Literatura.....	127
IV.A GERONTOPSYCHIATRIE	129
1. Duševní změny ve stáří.....	129
2. Duševní choroby ve stáří.....	130
3. Přehled hlavních duševních poruch ve stáří.....	131
3.1 Demence ve stáří.....	131
3.2 Afektivní poruchy ve stáří.....	136
3.3 Paranoidní a halucinatorní poruchy ve stáří.....	138
3.4 Poruchy vědomí ve stáří (deliria).....	139

4. Mentální rehabilitace ve stáří.....	140
Literatura.....	141
IV.B PSYCHOTERAPEUTICKÝ PŘÍSTUP KE STARŠÍM LIDEM	142
Hlavní příčiny vyhledávání psychoterapeutické pomoci.....	142
1. Smrt v blízkém příbuzenstvu.....	143
2. Vážné onemocnění (vlastní nebo blízké osoby).....	144
2.1 Popření a pocit izolace.....	144
2.2 Agrese.....	144
2.3 Smlouvání.....	144
2.4 Deprese.....	145
2.5 Přijetí skutečnosti, smíření.....	145
3. Konflikty s rodinou.....	145
4. Konflikty se sousedy.....	146
5. Osamocení, chybění sociálních kontaktů.....	146
6. Ekonomické potíže.....	146
7. Rozvíjející se duševní porucha.....	147
Literatura.....	147
V. PROBLEMATIKA ZÁVISLOSTÍ.....	148
1. Závislost obecně.....	148
2. Alkohol.....	149
2.1 Krátkodobý účinek alkoholu na lidskou psychiku.....	150
2.2 Dlouhodobý účinek alkoholu na lidskou psychiku.....	150
2.3 Důsledky dlouhodobého vlivu alkoholu na organismus a psychiku.....	151
3. Drogy.....	153
3.1 /A/: Látky s účinkem omamným, tlumivým.....	153
3.2 /B/: Látky s účinkem stimulačním, povzbuzujícím.....	154
3.3 /C/: Halucinogeny.....	155
Literatura.....	156
3.4 /D/: Těkavé látky.....	157
3.5 /E/: Léky.....	157
4. Problematika hráčství.....	157

VI. PEDAGOGICKÁ DIAGNOSTIKA 158

1. Východiska pedagogické diagnostiky.....	158
1.1 Filozofická východiska.....	158
1.2 Pedagogická východiska.....	158
1.3 Legislativní východiska.....	158
2. Základní pojmy.....	159
3. Úkoly pedagogické diagnostiky.....	159
4. Pedagogická a pedagogicko-psychologická diagnostika.....	160
5. Základní algoritmus diagnostických procesů.....	160
6. Příprava k diagnostické kompetenci.....	162
6.1 Pregraduální příprava.....	162
6.2 Postgraduální příprava.....	163
7. Nástroje diagnostiky ve vztahu k individuálním zvláštnostem žáka	163
Literatura.....	164

VII. KLINICKÁ PSYCHOLOGIE DĚTÍ A MLADISTVÝCH 165

1. Z dějin zájmu o duševní poruchy a nemoci dětí.....	165
2. Vývojové úkoly v průběhu dětství a dospívání.....	166
3. Přehled poruch psychického vývoje.....	167
3.1 Vývojové poruchy primární.....	168
3.2 Vývojové poruchy sekundární.....	169
3.3 Kategorizace podle MKN-X.....	169
4. Prevalentně exogenní faktory narušení vývoje dětí a dospívajících.....	170
4.1 Syndrom nechtěného dítěte	170
4.2 „Syndrom nedonošenosti“ u předčasně narozených dětí.....	171
4.3 Emoční poruchy.....	172
4.4 Tělesné a duševní týrání, zneužívání a zanedbávání dítěte.....	173
5. Prevalentně endogenní faktory narušující vývoj dětí a dospívajících.....	173
5.1 Syndrom ADHD – porucha pozornosti s hyperaktivitou.....	173
5.2 Poruchy učení, specifické poruchy učení a chování, specifické vývojové poruchy školních dovedností.....	174
5.3 Pervazivní vývojové poruchy v dětství a dospívání.....	175
Literatura.....	177

